ISSN 3083-6018 (online)

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ

SOCIAL DEVELOPMENT: ECONOMIC AND LEGAL ISSUES

№ 4 / No. 4
2025

ISSN 3083-6018 (online)

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ

SOCIAL DEVELOPMENT: ECONOMIC AND LEGAL ISSUES

№ 4/No. 4

2025

ЗАСНОВНИК:
ГО «Східно-Європейська спілка науковців»
ВИДАВЕЦЬ:
ФОП Бурик З. М.
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Коваленко Ю. М., д. е. н., проф., Київ, Україна
ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:
Завідна Л. Д., д. е. н., проф., Тернопіль, Україна
Пазюк А. В., д. ю. н., проф., Київ, Україна
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР:
Білошкурський М. В., к. е. н., Умань, Україна
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ (за спеціальностями):
C1 Економіка:
Матковський П. Є., д. е. н., Івано-Франківськ, Україна
Міщук Є. В., д. е. н., доц., Кривий Ріг, Україна
Шкурупій О. В., д. е. н., проф., Полтава, Україна
Зафер А., PhD (економіка), доц., Туреччина
Джигора О. М., к. е. н., доц., Житомир, Україна
Обіход С. В., к. е. н., доц., Житомир, Україна
Федик М. В., к. е. н., доц., Львів, Україна
D1 Облік і оподаткування:
Назаренко І. М., д. е. н., проф., Суми, Україна
Скрипник С. В., д. е. н., проф., Херсон, Україна
Перчук О. В., к. е. н., доц., Переяслав, Україна
Ткаль Я. С., к. е. н., доц., Суми, Україна
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок:
Куницька-Іляш М. В., д. е. н., доц., Львів, Україна
Лавров Р. В., д. е. н., проф., Чернігів, Україна
Євтушенко Н. М., к. е. н., доц., Переяслав, Україна
Заїчко І. В., к. е. н., доц., Київ, Україна
D3 Менеджмент:
Охріменко О. О., д. е. н., проф., Київ, Україна
Бурик М. М., к. держ. упр., Івано-Франківськ, Україна
Гой В. В., к. е. н., доц., Харків, Україна
Ємельянова О. М., к. е. н., доц., Київ, Україна
Школенко О. Б., к. е. н., доц., Київ, Україна
D5 Маркетинг:
Міщенко Д. А., д. е. н., проф., Дніпро, Україна
Подзігун С. М., к. е. н., доц., Умань, Україна
Середа Н. М., к. е. н., доц., Херсон, Україна
D7 Торгівля:
Стояненко І. В., к. е. н., доц., Київ, Україна
Маммадова С., к. е. н., доц., Азербайджан
Пант С. Ч., PhD (економіка), доц., Індія
J2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг:
Банєва І. О., д. е. н., проф., Миколаїв, Україна
Гончар Л. О., к. е. н., доц., Київ, Україна
Поворознюк І. М., к. е. н., доц., Умань, Україна
J3 Туризм:
Крупіца І. В., д. е. н., проф., Одеса, Україна
Жумбей М. М., к. пед. н., доц., Івано-Франківськ, Україна
Коробейникова Я. С., к. геол. н., Івано-Франківськ, Україна
Корош М. М., Ph.D. (Менеджмент), доц., Румунія
D8 Право:
Буканов Г. М., д. держ. упр., проф., Запоріжжя, Україна
Дем'янчук Ю. В., д. ю. н., доц., Вінниця, Україна
Карпінська Н. В., д. ю. н., проф., Луцьк, Україна
Халюк С. О., д. ю. н., доц., Київ, Україна
Голота Н. П., к. ю. н., доц., Вінниця, Україна
Черниш Р. Ф., к. ю. н., доц., Житомир, Україна
D9 Міжнародне право:
Банчук-Петросова О. В., д. держ. упр., проф., Київ, Україна
Предместніков О. Г., д. ю. н., проф., Мелітополь, Україна
Гаврік Р. О., к. ю. н., доц., Хмельницький, Україна
Єделєв Р. С., к. ю. н., доц., Київ, Україна
Новосад І. В., к. ю. н., доц., Луцьк, Україна
Арджумент Х., PhD (міжнародне право), Канада

Рік заснування: 2024
Мови видання: українська, англійська
Періодичність: 1 раз на місяць
ISSN 3083-6018 (online)
УДК [1+351/.354](051)

Адреса редакції: Україна, 79000, місто Львів, вул. Угорська, буд. 12, кв. 108
Телефон: +380981627500
E-mail: spilkanaukovtsiv@gmail.com
Web: https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel

Реєстрація суб'єкта у сфері онлайн-медіа:
Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 228 від 23.01.2025 р.
Ідентифікатор медіа – R40-05798.
Видання публікує статті з таких спеціальностей:
C1 Економіка;
D1 Облік і оподаткування;
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок;
D3 Менеджмент;
D5 Маркетинг
D7 Торгівля
J2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг
J3 Туризм та рекреація
D8 Право
D9 Міжнародне право.
Журнал зареєстрований, реферується та індексується у таких наукометричних базах даних, репозиторіях та пошукових системах:
– ISSN International Center;
– Directory of Open Access Scholarly Resources (ROAD);
– The Keepers registry;
– CrossRef (DOJ: 10.70651/3083-6018);
– Google Scholar;
– Open Ukrainian Citation Index (OUCI);
– Scilit;
– research4life;
– WorldCat.

Відповідальність за достовірність змісту, фактів, статистичних даних, цитат, акронімів, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори.
Висловлені у публікаціях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї жодних зобов'язань.

Рекомендовано до публікації рішенням науково-технічної ради ГО «Східно-Європейська спілка науковців» *(протокол № 8 від 25.04.2025)*

© **Автори**, 2025
© ГО «Східно-Європейська спілка науковців», 2025

Ліцензується відповідно до Creative Commons «Із Зазначенням Авторства—Некомерційна 4.0 Міжнародна» (CC BY-NC 4.0).

FOUNDER:
The NGO "Eastern European Union of Scientists"
PUBLISHER:
Z. M. Burik, private entrepreneur
EDITOR-IN-CHIEF:
Kovalenko Yu., D.Sc. (Econ.), Prof., Kyiv, Ukraine
DEPUTY EDITORS-IN-CHIEF:
Zavidna L., D.Sc. (Econ.), Prof., Ternopil, Ukraine
Paziuk A., D.Sc. (Law), Prof., Kyiv, Ukraine
EXECUTIVE EDITOR:
Biloshkurskyi M., Ph.D. (Econ.), Assoc. Prof., Uman, Ukraine
EDITORIAL BOARD (by specialty):
C1 Economics:
Matkovskyi P., D.Sc. (Econ.), Prof., Ivano-Frankivsk, Ukraine
Mishchuk Ie., D.Sc. (Econ.), Kryvyi Rih, Ukraine
Shkurupii O., D.Sc. (Econ.), Prof., Poltava, Ukraine
Zafer A., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Turkey
Dzhyhora O., PhD (Econ.), Zhytomyr, Ukraine
Obikhod S. B., PhD (Econ.), Zhytomyr, Ukraine
Fedyk M., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Lviv, Ukraine
D1 Accounting and taxation:
Nazarenko I., D.Sc. (Econ.), Prof., Sumy, Ukraine
Skrypnyk S., D.Sc. (Econ.), Prof., Kherson, Ukraine
Perchuk O., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Pereiaslav, Ukraine
Tkal Ya., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Sumy, Ukraine
D2 Finance, banking, insurance and stock market:
Kunytska-Iliash M., D.Sc. (Econ.), Lviv, Ukraine
Lavrov R., D.Sc. (Econ.), Prof., Chernihiv, Ukraine
Yevtushenko N., PhD (Econ.), Prof., Pereiaslav, Ukraine
Zaichko I., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kyiv, Ukraine
D3 Management:
Okhrimenko O., D.Sc. (Econ.), Prof., Kyiv, Ukraine
Buryk M., Ph.D. (Pub. Admin.), Ivano-Frankivsk, Ukraine
Goy V., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kharkiv, Ukraine
Emelianova O., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kyiv, Ukraine
Shkolenko O., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kyiv, Ukraine
D5 Marketing:
Mishchenko D., D.Sc. (Econ.), Prof., Dnipro, Ukraine
Podzigun S., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Uman, Ukraine
Sereda N., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kherson, Ukraine
D7 Trade:
Stoianenko I., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kyiv, Ukraine
Mammadova S., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Azerbaijan
Pant S. C., PhD (Econ.), Assoc. Prof., India
J2 Hotel, Restaurant and Catering:
Banyeva I., D.Sc. (Econ.), Prof., Mykolaiv, Ukraine
Honchar L., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Kyiv, Ukraine
Povorozniuk I., PhD (Econ.), Assoc. Prof., Uman, Ukraine
J3 Tourism and Recreation:
Krupitsa I., D.Sc. (Econ.), Prof., Odesa, Ukraine
Zhumbei M., PhD (Ped.), Assoc. Prof., Ivano-Frankivsk, Ukraine
Korobeinykova Ya., PhD (Geol.), Ivano-Frankivsk, Ukraine
Coroş M. M., Ph.D. (Man.), Assoc. Prof., Romania
D8 Law:
Bukanov H., D.Sc. (Pub. Admin.), Prof., Zaporizhzhia, Ukraine
Demianchuk Yu., D.Sc. (Law), Vinnytsia, Ukraine
Karpinska N., D.Sc. (Law), Prof., Lutsk, Ukraine
Khaliuk S., D.Sc. (Law), Kyiv, Ukraine
Golota N., Ph.D. (Law), Assoc. Prof., Vinnytsia, Ukraine
Chernysh R., Ph.D. (Law), Assoc. Prof., Zhytomyr, Ukraine
D9 International Law:
Banchuk-Petrosova O., D.Sc. (Pub. Admin.), Prof., Kyiv, Ukraine
Predmestnikov O., D.Sc. (Law), Prof., Melitopol, Ukraine
Havrik R., Ph.D. (Law), Assoc. Prof., Khmelnytskyi, Ukraine
Yedeliev R., Ph.D. (Law), Kyiv, Ukraine
Novosad I., Ph.D. (Law), Assoc. Prof., Lutsk, Ukraine
Arjjumend H., PhD (International Law), Canada

Year of foundation: 2024
Languages of publication: Ukrainian, English
Frequency: monthly
ISSN 3083-6018 (online)
UDC [1+351/.354](051)
Editorial address: 12, Ugorska St., Lviv, 79000, Ukraine, apartment 108
Tel.: +380981627500
E-mail: spilkanaukovtsiv@gmail.com
Web: https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel

Registration: Decision of the National Council of Television and Radio Broadcasting of Ukraine No. 228 of 23.01.2025.
The media identifier is **R40-05798.**

The journal publishes articles in the following specialties:
C1 Economics;
D1 Accounting and Taxation;
D2 Finance, Banking, Insurance, and Stock Market;
D3 Management;
D5 Marketing;
D7 Trade;
J2 Hotel, Restaurant and Catering;
J3 Tourism and Recreation;
D8 Law;
D9 International Law.

The journal is registered, being reviewed and indexed in the following international scientometric databases, repositories and search engines:
– ISSN International Center;
– Directory of Open Access Scholarly Resources (ROAD);
– The Keepers registry;
– CrossRef (DOJ: 10.70651/3083-6018);
– Google Scholar;
– Open Ukrainian Citation Index (OUCI);
– Scilit;
– research4life;
– WorldCat.

The authors of the articles are responsible for the accuracy of the content, facts, statistics, quotations, acronyms, geographical names, names of companies, organizations, institutions and other information.
The opinions expressed in the publications may not coincide with the views of the Editorial Board and do not impose any obligations on it.

Recommended for publication by the decision of the Scientific and Technical Council of the NGO "Eastern European Union of Scientists" *(protocol No. 8 of 25.04.2025)*

©**Authors**, 2025
© NGO "Eastern European Union of Scientists", 2025

Licensed under a Creative Commons Attribution—NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Владислав В. Іоанно, Надія Б. Васильєва, Олександр О. Федотов

ІНВЕСТИЦІЇ У ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДПРИЄМСТВА: ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА КОНКУРЕНЦІЮ 1

Ольга І. Малецька, Людмила Б. Гнатишин, Оксана С. Прокопишин

ВПЛИВ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА СИСТЕМУ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ 12

Інна М. Назаренко, Олександр В. Назаренко, Владислав В. Гога

ОРЕНДНІ ОПЕРАЦІЇ В ОРЕНДАРЯ: ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КЛЮЧОВІ ПРОЦЕДУРИ АУДИТУ 22

Дмитро О. Варакін

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЗБОРУ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ РОБОТИ КОМАНДИ ТЕХНІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВІДДІЛОМ У ПРОДУКТОВІЙ ІТ-КОМПАНІЇ УКРАЇНИ 32

Владислав О. Бодаш, Віта А. Андрєєва

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ НА ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ 41

Юлія М. Коваленко, Віктор Ю. Хелемський, Олена М. Рибак

ЕКОСИСТЕМА ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ОБ'ЄКТИ КОНТРОЛІНГУ 50

Олександр Ю. Шеін

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ 61

Дмитро В. Дудко

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМУ ТРАНСМІСІЇ ПРОЦЕНТНИХ СТАВОК В ПЕРІОД СТРУКТУРНИХ ШОКІВ 75

Денис І. Слюсарчик

ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДІ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ІТ-ПРОФЕСІЙ 85

Ігор О. Сташкевич

АНАЛІЗ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА МАЙБУТНІ ТРЕНДИ 92

Віталіна В. Зубова

КОГНІТИВНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ 101

Андрій Ю. Липкань

МОДЕЛЮВАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МУЛЬТИВАРІАТИВНИЙ ПІДХІД 108

Світлана Ф. Горбань, Олена В. Біленко

БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 118

Наталія В. Білошкурська

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МАРКЕТИНГОВОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ 129

Сергій І. Майданюк, Марина В. Потетюєва, Інна О. Клімова

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВІЙНИ ТА КОНФЛІКТІВ 139

Максим Б. Шарван, Андрій О. Устенко

ОПТИМІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ПОСТАЧАЛЬНИЦЬКО-ЗБУТОВІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА 151

Юрій В. Гуцул

АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ 160

Роман І. Витвицький, Ольга В. Морушко, Віктор М. Мосюрчак, Ірина М. Скобель, Роман М. Морушко

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ФІЗИЧНИХ ПРИНЦИПІВ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ 171

Тетяна О. Блажинська

МОДЕЛЮВАННЯ ВЕРИФІКАЦІЇ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ ДЛЯ ПОТЕРПІЛИХ НА ВИРОБНИЦТВІ В УКРАЇНІ ЗА ДОПОМОГОЮ BPMN 179

Ярміла С. Ткаль

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА В ЦІНОУТВОРЕННІ 190

Юрій В. Сторощук, Назарій З. Кулик, Юрій М. Стефанюк

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНДУСТРІЇ 4.0 В УПРАВЛІННІ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ 203

Марина В. Зав'ялова, Сергій М. Іващенко, Олександр Л. Лященко

ВИВЧЕННЯ СПОЖИВЧОГО СПРИЙНЯТТЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ НА РИНКУ ПОСЛУГ 215

Роман І. Микитюк, Марта М. Янків

БРЕНД ЛІДЕРА ЯК ОКРЕМИЙ КАНАЛ МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА 224

Наталія А. Пономарьова, Мар'яна М. Поляк-Свергун, Юліяна І. Швабу

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ 236

ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Світлана А. Бондаренко, Ольга Б. Каламан, Ольга М. Данілова

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ПЛАНУВАННЯ ПОДОРОЖЕЙ ТА ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ 249

Юлія А. Перегуда, Марина М. Кривоберець

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ SMART-РІШЕНЬ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ ТА РЕКРЕАЦІЇ: ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ 268

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Станіслав І. Скляров

МЕХАНІЗМИ ОБМІНУ ПОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ МІЖ ДЕРЖАВАМИ В УМОВАХ ДЕГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО УДОСКОНАЛЕННЯ 280

Юрій В. Бедратий, Оксана І. Шевчишин, Віктор В. Астахов

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОРУШЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПЕРСПЕКТИВИ РЕКОДИФІКАЦІЇ 289

Жанна П. Лупак, Ольга Г. Кобан, Олексій С. Волохов

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ДОКТРИНИ 300

Наталія Б. Новицька, Олександра А. Волошина

ПУБЛІЧНІ ЛІЦЕНЗІЇ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: ЮРИДИЧНА СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ 308

Наталія А. Лугіна, Олександр М. Палюх

ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КІБЕРЗЛОЧИННІСТЮ 319

Ірина Ю. Франко, Людмила О. Самілик

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДІЛУ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ 327

CONTENTS

ECONOMIC ISSUES OF SOCIAL DEVELOPMENT

Vladyslav Ioanno, Nadiia Vasylieva, Oleksandr Fedotov

INVESTMENTS IN TECHNOLOGY ENTERPRISES: IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT AND COMPETITION 1

Olha Maletska, Liudmyla Hnatyshyn, Oksana Prokopyshyn

THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE ACCOUNTING, REPORTING AND TAXATION SYSTEM 12

Inna Nazarenko, Oleksandr Nazarenko, Vladyslav Hoha

THE LEASE TRANSACTIONS WITH THE LESSEE: PECULIARITIES OF ACCOUNTING REGULATIONS AND KEY AUDIT PROCEDURES 22

Dmytro Varakin

AUTOMATION OF THE PROCESS OF COLLECTING INDICATORS OF WORK QUALITY FOR THE TECHNICAL SUPPORT TEAM TO ANALYZE THE EFFICIENCY OF DEPARTMENT MANAGEMENT IN A UKRAINIAN PRODUCT IT COMPANY 32

Vlad Bodash, Vita Andrieieva

EFFICIENCY OF FIXED CAPITAL USE AT UKRAINIAN PRINTING ENTERPRISES 41

Yulia Kovalenko, Viktor Khelemskyi, Olena Rybak

BALANCED ECOSYSTEM AND TOOLS FOR ENSURING MOBILIZATION OF FINANCIAL RESOURCES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS OBJECTS OF CONTROL 50

Oleksandr Shein

FISCAL POLICY MEASURES TO REDUCE THE SHADOW ECONOMY 61

Dmytro Dudko

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF THE INTEREST RATE TRANSMISSION MECHANISM DURING THE PERIOD OF STRUCTURAL SHOCKS 75

Denys Sliuasrchyk

DIGITAL COMPETENCIES OF YOUNG PEOPLE AND THE TRANSFORMATION OF THE LABOR MARKET: ANALYTICAL REVIEW OF IT-PROFESSIONS 85

Ihor Stashkevych

ANALYSIS OF FOOD SECURITY IN UKRAINE: CURRENT REALITIES AND FUTURE TRENDS 92

Vitalina Zubova

COGNITIVE MODEL OF BANK CURRENCY RISK MANAGEMENT 101

Andrii Lypkan

MODELING MACROECONOMIC THREATS TO UKRAINE'S ECONOMIC SECURITY UNDER MARTIAL LAW: A MULTIVARIATE APPROACH 108

Svitlana Horban, Olena Bilenko

BUSINESS ECOSYSTEMS IN UKRAINE: STATUS AND DEVELOPMENT PROSPECTS 118

Nataliia Biloshkurska

MODERN TRENDS IN MARKETING PRICING OF LOGISTICS SERVICES 129

Serhii Maidaniuk, Maryna Potetiuieva, Inna Klimova

ECONOMIC ASPECTS OF WAR AND CONFLICTS 139

Maksym Sharvan, Andrii Ustenko

OPTIMIZATION OF LOGISTICS PROCESSES IN THE SUPPLY CHAIN SYSTEM OF THE ENTERPRISE 151

Yurii Hutsul

CURRENT TRENDS IN MANAGING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES 160

Roman Vytvytskyi, Olha Morushko, Viktor Mosiurchak, Iryna Skobel, Roman Morushko

MATHEMATICAL MODELING OF ENERGY EFFICIENCY IN ENTERPRISES BASED ON PHYSICAL PRINCIPLES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE 171

Tetiana Blazhynska

MODELING THE VERIFICATION OF INSURANCE PAYMENTS FOR WORKPLACE INJURY VICTIMS IN UKRAINE USING BPMN 179

Yarmila Tkal

ACCOUNTING POLICY OF THE ENTERPRISE IN PRICING 190

Yurii Storoshchuk, Nazarii Kulyk, Yurii Stefaniuk

INDUSTRY 4.0 DIGITAL TECHNOLOGIES IN ENTERPRISE CHANGE MANAGEMENT 203

Maryna Zavialova, Sergii Ivashchenko, Oleksandr Liashchenko

STUDY OF CONSUMER PERCEPTIONS OF CYBERSECURITY AND MARKETING STRATEGIES IN THE SERVICES MARKET 215

Roman Mykytyuk, Marta Yankiv

LEADER'S BRAND AS A SEPARATE MARKETING CHANNEL OF THE ENTERPRISE 224

Nataliia Ponomarova, Mariana Poliak-Sverhun, Yuliiana Shvabu

PECULIARITIES OF TAXATION IN THE DIGITAL ECONOMY 236

TOURISM, HOSPITALITY AND CATERING

Svitlana Bondarenko, Olga Kalaman, Olha Danilova

DIGITAL TRANSFORMATION OF THE TOURISM BUSINESS IN AN OPEN ECONOMY: A COMPREHENSIVE APPROACH TO TRAVEL PLANNING AND PARTNERSHIPS 249

Yuliia Pereguda, Maryna Kryvoberets

IMPLEMENTATION OF SMART SOLUTIONS IN THE HOSPITALITY AND RECREATION SECTOR: THE INNOVATIVE POTENTIAL OF DIGITAL TECHNOLOGIES 268

LEGAL ISSUES OF SOCIAL DEVELOPMENT

Stanislav Skliarov

MECHANISMS FOR EXCHANGING TAX INFORMATION BETWEEN STATES IN THE CONTEXT OF DEGLOBALIZATION: CURRENT STATUS AND PROSPECTS FOR LEGAL IMPROVEMENT 280

Iurii Bedratyi, Oksana Shevchsyhyn, Victor Astakhov

LEGAL ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS VIOLATION IN THE DIGITAL ENVIRONMENT: PROSPECTS OF RECODIFICATION 289

Zhanna Lupak, Olha Koban, Oleksii Volokhov

EVOLUTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES AND LEGAL CHALLENGES OF MODERN DOCTRINE 300

Nataliia Novytska, Oleksandra Voloshyna

PUBLIC LICENSES FOR INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTS IN UKRAINE: LEGAL NATURE AND PROSPECTS FOR APPLICATION IN THE ONLINE ENVIRONMENT 308

Nataliia Luhina, Oleksandr Paliukh

PECULIARITIES OF PROOF IN CRIMINAL PROCEEDINGS RELATED TO CYBERCRIME 319

Iryna Franko, Liudmyla Samilyk

LEGAL ASPECTS OF THE DIVISION OF MARITAL PROPERTY IN UKRAINE: ANALYSIS OF LEGISLATION AND COURT PRACTICE 327

e-ISSN 3083-6018

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: економіко-правові проблеми

https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel

Особливості доказування у кримінальних провадженнях, пов'язаних з кіберзлочинністю

Наталія А. Лугіна [1] • Олександр М. Палюх [2 *]

[1] *Державний податковий університет (Україна). Доцент кафедри кримінального права та процесу, канд. юрид. наук, доцент.*

[2] *Державний податковий університет (Україна). Здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, канд. екон. наук.*

*** *Автор-кореспондент,*** e-mail: palyuh_@ukr.net

СТАТТЯ

Дослідницька

DOI: 10.70651/3083-6018/2025.4.27

Авторське право
© 2025 авторів

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства – Некомерційна 4.0 Міжнародна» (CC BY-NC 4.0).

OPEN ACCESS

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто актуальні питання доказування у кримінальних провадженнях, пов'язаних із кіберзлочинністю. Зосереджено увагу на особливостях цифрових доказів, їхній автентичності, фіксації, зберіганні та використанні у судових процесах. Метою статті є розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення процесу доказування у кримінальних провадженнях, пов'язаних з кіберзлочинністю. Це передбачає аналіз існуючих підходів до роботи з цифровими доказами, вивчення міжнародного досвіду та розробку пропозицій щодо їх імплементації у національне кримінальне провадження. Відсутність чітких процедур збирання цифрових доказів, недостатня технічна оснащеність слідчих, а також відсутність достатньої практики співпраці між державними та приватними структурами у сфері кібербезпеки. дотримання прав учасників процесу. Аналіз міжнородного досвіду, зокрема положення Будапештської конвенції та GDPR, які можуть бути інтегровані у національне законодавство України, пошук адекватних шляхів вирішення існуючих суперечностей у сфері розслідування кіберзлочинів. Використання сучасних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект та хмарні сервіси, для підвищення ефективності роботи з цифровими доказами. Окреслено перспективи вдосконалення нормативно-правового регулювання та підготовки фахівців для боротьби з кіберзлочинністю. Вбачається перспективним створити спеціалізований орган, який був би єдиним центром обробки цифрових доказів, з метою забезпечення стандартизації процедур, підвищення ефективності розслідування та сприяння гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами. У процесі дослідження встановлено, що цифрові докази, як ключовий елемент у кримінальних провадженнях, пов'язаних із кіберзлочинністю, потребують особливих підходів до їхнього збору, зберігання та аналізу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

кіберзлочинність, цифрові докази, доказування, блокчейн, GDPR, Будапештська конвенція.

1. Introduction

Changes in the criminal environment under the influence of digitalisation are prompting a rethinking of the methods of proof. Cybercrime is becoming not only a regional but also a global problem. Crimes committed in the virtual space have specifics that significantly complicate their investigation, as proof requires working with digital data that may be vulnerable to change or even destruction.

Particular attention should be paid to the problems of ensuring the integrity of evidence during its collection, recording and analysis. In addition, challenges are associated with the legal and regulatory framework for the use of digital evidence, which does not always correspond to modern technological realities. As a result, there is a need to harmonise the legislative and procedural aspects of evidence with the latest technologies and international experience.

2. Literature Review

The issue of proof in cybercrime has been the subject of many scientific studies. In particular, the works of D. Y. Nykyforchuk [6], devoted to the use of the results of operational and investigative activities in criminal proceedings, reveal the theoretical and practical aspects of their application. Also important are the studies of O. M. Bandurka and his co-authors [1], who emphasise the need for an integrated approach to operational and investigative comparative studies.

Particular attention is drawn to research in the field of ensuring the authenticity of digital evidence. The work of N. Savchuk [9] examines the main problems of cybercrime and methods of combating it, including the issue of preserving the integrity of digital data. The author also analyses international regulations, such as the General Data Protection Regulation (GDPR) [3], which regulate the protection of personal data in the context of working with digital evidence.

At the same time, a number of unresolved issues remain relevant. For example, the difficulty of identifying the source of data and its verification, as well as ensuring the continuity of the evidence chain in cases where data is transferred between different jurisdictions. As stated in the Budapest Convention [4], cross-border cooperation is a key element in the fight against cybercrime.

The research of O. A. Samoilenko [8] focuses on modern methods of investigating crimes in cyberspace, emphasising the importance of integrating technology into the process of proof. Also of interest are the works of S. R. Tahiev [10], which consider the procedures for temporary access to information held by telecommunications providers from the standpoint of observing the rights and freedoms of participants in criminal proceedings. In addition, this article is a continuation of a previous study by one of the co-authors on the problem of preventing criminal offenses related to the use of cryptocurrency [5].

As a result of the work carried out and the analysis of scientific sources, it is considered expedient to introduce adequate and effective methods of investigating cybercrime, to use the latest technologies, to centrally collect and record digital evidence with the introduction of modern methods.

3. Problem Statement

The purpose of the article is to develop scientifically based recommendations for improving the process of proof in criminal proceedings related to cybercrime. This includes analysing existing approaches to working with digital evidence, studying international experience and developing proposals for their implementation in national criminal proceedings.

The main objectives of the article are as follows:

- defining the features of digital evidence, its nature and requirements for preservation;
- analysis of the existing legal framework of Ukraine and its compliance with international standards;
- to consider the technological aspects of collection, recording and analysis of digital data;
- formulating recommendations for improving the legal framework and practical activities of law enforcement agencies.

With this in mind, the article aims at addressing specific problems of proof in criminal proceedings related to cybercrime and providing practical recommendations for overcoming them.

4. Methods and Materials

The study employs a multifaceted approach to investigate proof processes in cybercrime-related criminal proceedings. A systematic analysis was used to examine the characteristics of digital evidence, focusing on its authenticity, collection, storage, and application in court. Legal documents, including the Budapest Convention on Cybercrime and Ukraine's Criminal Procedure Code, were analyzed through a comparative method to assess compliance with international standards like GDPR and ISO/IEC 27037:2012, which outline protocols for digital evidence handling.

Qualitative methods, such as content analysis of academic sources (Nykyforchuk, Bandurka, Savchuk), provided insights into challenges like data integrity and cross-border cooperation. Practical case studies, including the use of blockchain and AI in evidence management, were explored to evaluate technological applications in investigations. Statistical data from the Cyberpolice of Ukraine (2018) and materials from Diia's cyber hygiene course were used to assess technical and procedural gaps. Additionally, international practices, such as the EU's eDiscovery and U.S. data protection frameworks, were reviewed to propose actionable improvements. This combination of legal, technological, and empirical analysis forms the foundation for developing recommendations to enhance proof processes in Ukraine's cybercrime investigations.

5. Results and Discussion

Cybercrime, as a phenomenon of modern society, is rapidly gaining momentum, becoming one of the most significant threats to the security of states, businesses and individuals. With the development of information technology, the digital space is becoming a platform for committing crimes that have no physical boundaries and can cause damage on a global scale. In this context, ensuring effective evidence in criminal proceedings related to cybercrime is a critical task for law enforcement agencies.

The peculiarity of cybercrime is its technological nature. Crimes committed in the digital environment have specific features: lack of physical evidence, difficulty in identifying sources of information, risk of loss or modification of digital data. Digital traces, such as emails, log files, user activity records, etc., form the bulk of the evidence in such cases. At the same time, their collection, processing and storage require specialised knowledge and skills, as well as appropriate legal regulation.

Ukraine, as part of the international community, is actively adapting its legislation to international standards in the field of combating cybercrime. In particular, considerable attention is paid to the implementation of the provisions of the Budapest Convention on Cybercrime, which is the fundamental international document in this area [3]. However, despite the progress in harmonising national legislation, a number of issues remain that complicate effective investigation and evidence in cybercrime cases. These include the lack of clear procedures for collecting digital evidence, insufficient technical equipment of investigators, and the lack of sufficient cooperation between public and private entities in the field of cybersecurity.

In addition, the international nature of cybercrime often necessitates interstate cooperation, which makes it difficult to ensure the continuity of the evidence chain. In many cases, digital evidence is stored on servers located outside the country, which requires the use of international legal assistance mechanisms. This, in turn, requires not only knowledge of the specifics of working with international organisations such as Europol, Interpol or the International Criminal Court, but also the availability of appropriate tools and resources to ensure prompt access to information.

An additional challenge is the issue of preserving the integrity and authenticity of digital evidence. Any alteration or interference with the data may result in the loss of its evidentiary value. At the same time, in the case of cybercrime, such changes may be caused by both deliberate actions of criminals and shortcomings in the procedures for collecting or storing evidence. In particular, the insufficient level of professional training of investigators and experts working with digital data can lead to significant errors in the course of an investigation [1].

In today's environment, the fight against cybercrime is impossible without the integration of the latest technologies into the investigation process. The use of specialised data analysis software,

automated monitoring systems and encryption tools is not only a technical but also an organisational challenge for law enforcement agencies. At the same time, the effectiveness of such tools depends on the appropriate legal framework, which should create conditions for their legal and transparent use in the process of evidence.

Digital evidence forms an important part of the evidence base in criminal proceedings related to cybercrime. Unlike traditional evidence, such as witness statements or physical objects, digital evidence is intangible and can exist in the form of emails, log files, databases, screenshots or records of social media activity. This evidence has several key characteristics that make it both important and challenging to use.

5.1. Specifics of Recording and Storing Digital Evidence

An important task for investigators is to confirm that the collected data has not been altered or falsified during its receipt, transmission or storage. According to a study by D. Y. Nykyforchuk [6], it is necessary to use specialised data encryption methods and electronic signatures that guarantee the integrity of information. In addition, international experience shows that the use of hash functions to verify data is an effective tool to ensure its authenticity [8].

Another challenge is the difficulty of identifying the source of the data. For example, in the case of investigating crimes involving the use of anonymous networks or VPNs, investigators face the need to work with fragmented evidence that may not contain direct information about the perpetrator. As noted by O. M. Bandurka and his co-authors [1], in such cases, it is important to apply a comprehensive approach, including metadata analysis, investigative experiments and cooperation with Internet service providers.

Another aspect is the regulation of the use of digital evidence in the legal field. In Ukraine, the adoption of the Criminal Procedure Code was an important step towards the legalisation of digital data as evidence in criminal proceedings [2]. However, according to O. Samoilenko, there is a problem of insufficient implementation of international standards, which complicates cooperation with foreign jurisdictions [8].

Recording digital evidence is an important stage of its use in criminal proceedings. This process includes collecting information, documenting it and storing it for further analysis. The main requirements for recording are to ensure the accuracy, completeness and integrity of the data. According to ISO/IEC 27037:2012 standards, effective recording is possible only with the use of specialised software that allows for automatic documentation of the investigator's actions and ensures the chain of custody of evidence [8].

Practice shows that verification of evidence is an equally important step. Verification includes checking the authenticity and accuracy of the data obtained. As noted by Savchuk [9], this stage is critical, as errors in verification can lead to the inadmissibility of evidence in court. In this context, blockchain technologies play an important role, allowing to create an unchanging register of actions with evidence and guarantee their authenticity [9].

At the same time, international practice has standards for the preservation of digital evidence, such as ISO/IEC 27037:2012, which defines methods for collecting, storing and analysing digital evidence. The implementation of these standards in Ukrainian legislation could significantly increase the level of trust in such evidence in courts [8].

5.2. Ukraine's Experience in Harmonising Legislation with International Norms in the Field of Cybercrime

The legal aspects of evidence in criminal proceedings related to cybercrime cover a wide range of issues, including the admissibility of digital evidence in court, the regulation of its collection and analysis, and the observance of the rights of participants in the process. In this context, it is important to analyse the Budapest Convention, which establishes the basic principles of working with digital evidence at the international level [4].

Ukrainian legislation in this area is gradually adapting to the requirements of international law. However, as noted by D. Y. Nykyforchuk [6], there is a need to create specialised units in law enforcement agencies that would deal exclusively with the investigation of cybercrime and work with digital evidence.

The importance of protecting the rights of the accused in the process of collecting digital evidence should be emphasised. For example, the use of information obtained without proper authorisation may be considered a violation of the right to privacy guaranteed by Article 8 of the European Convention on Human Rights [7].

The practical use of digital evidence requires appropriate technical equipment for law enforcement agencies. As stated in ISO/IEC 27037:2012 [8], without the use of modern software, investigating cybercrime becomes almost impossible. It is also important to train investigators to work with these tools, which includes both technical training and familiarisation with the legal aspects of their use.

In today's environment, investigating cybercrime is impossible without the use of specialised technological tools. For example, EnCase, FTK, and X-Ways Forensics provide the ability to automate data search processes and generate reports for use in court [8].

5.3. International Experience in Investigating Cybercrime Cases

The experience of the international community shows that the effective fight against cybercrime is possible only through close cooperation between countries. One of the key international documents in this area is the Budapest Convention, which sets standards for the handling of digital evidence, including the collection, transmission and use of information in legal proceedings [4]. The implementation of the principles of this convention allows countries to coordinate their actions in cases of investigating cross-border crimes.

For example, in the United States, law enforcement agencies widely apply the principles of eDiscovery, which include procedures for collecting, processing and transmitting digital evidence in civil and criminal cases. This helps to ensure transparency in the exchange of evidence between the parties and guarantees the rights of all participants in court proceedings. The use of such approaches helps to increase the efficiency of investigation and trial of cases involving digital evidence [8].

European Union. In the EU, special attention is paid to the protection of personal data when working with digital evidence. The GDPR sets out clear rules for the processing of personal information, including in criminal investigations. This allows for a balance between the need to obtain evidence to investigate crimes and ensuring the right to privacy guaranteed to participants in the process [3].

Ukraine. In Ukraine, legislation in the field of digital evidence is actively developing, but still has certain gaps that need to be addressed. The adoption of the Criminal Procedure Code of Ukraine has defined the basic principles of working with digital evidence, but the issues of cross-border cooperation remain insufficiently regulated. In particular, the lack of clear provisions on the transfer of evidence abroad creates difficulties in international cooperation [2].

A practical step towards solving these problems was the creation of cybercrime units within the structure of the National Police of Ukraine. However, as noted by D. Y. Nykyforchuk [6], these units often face a lack of technical equipment and insufficient professional training of personnel. In addition, the lack of a unified methodology for working with digital evidence can cause errors in its collection and analysis, which negatively affects the outcome of criminal proceedings [10].

An additional aspect that requires attention is the issue of standardisation of procedures for working with digital evidence. According to international practice, the introduction of uniform protocols for the collection, storage and analysis of digital data is a key factor in improving the efficiency of investigations.

At the same time, it remains important to develop mechanisms for preserving digital evidence during its transfer between different investigative bodies or international partners. For this purpose, modern technologies such as blockchain can be used, which guarantee the immutability of data and transparency of the chain of their transfer. As noted by D. Y. Nykyforchuk [6], such technologies can minimise the risks of loss or distortion of evidence.

Particular attention should be paid to the issues of interaction with private companies, which often hold important data. For example, large IT companies, such as Google or Meta, possess information that may be critical to the investigation of cybercrime. As EU practice shows, engaging such companies in cooperation is possible subject to clear legal regulation that takes into account both the interests of the investigation and the need to respect privacy rights [3].

Another challenge is to ensure proper education and technical training of law enforcement personnel. The use of modern software products, such as EnCase, FTK or X-Ways Forensics, requires

not only basic technical knowledge, but also a deep understanding of the legal aspects of their use. Unfortunately, as noted by O. Samoilenko [9], the lack of such knowledge often causes ineffective work of investigators in cases related to cybercrime.

It is equally important to improve international cooperation in combating cybercrime. The Budapest Convention [4] provides for the establishment of mechanisms for the prompt exchange of information between participating countries, but in practice such cooperation often faces bureaucratic obstacles and technical difficulties. As noted in the research of S. R. Tahiev [10], to eliminate these problems, it is necessary to adapt Ukrainian legislation to the requirements of international standards and create specialised platforms for data exchange.

These steps will not only improve the process of investigating cybercrime, but also ensure that the rights of participants in the process are respected, which is an important aspect of justice in the modern digital environment.

6. Conclusions

In this context, it is promising to create single digital evidence processing centre, which will ensure standardisation of procedures, increase the efficiency of investigations and promote the harmonisation of national legislation with international standards.

The study found that digital evidence, as a key element in criminal proceedings related to cybercrime, requires special approaches to its collection, storage and analysis. The peculiarities of such evidence necessitate their adaptation to modern legal and technological conditions. Ensuring the authenticity and integrity of the data is essential, which is the basis for its admissibility in court.

The study underlined the urgency of addressing the problems associated with identifying data sources, improving national legislation and raising the level of technical training of law enforcement agencies.

The authors consider the feasibility of establishing single digital evidence processing centre in Ukraine, which would facilitate the centralised organisation of processing procedures, the introduction of the latest technologies and the training of specialists based on international standards. Particular attention is paid to the need to protect human rights when dealing with digital evidence, which involves the adaptation of relevant international norms to national legislation.

References

1. Bandurka, O. M., Perepelytsia, M. M., Manzhai, O. V., et al. (2013). *Operatyvno-rozshukova komparatyvistyka: Monohrafiia* [Operational-search comparativistics: Monograph]. Kharkiv: Zolota mylia. (in Ukrainian)
2. Cyberpolice of Ukraine. (2018). *Pidsumky 2018 roku v tsyfrakh* [Results of 2018 in figures]. https://cyberpolice.gov.ua/results/2018 (in Ukrainian)
3. Diia. Osvita. (n.d.). *Osnovy kiberhihieny* [Cyber hygiene fundamentals]. https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene (in Ukrainian)
4. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2012). *Pravyla nadannia ta otrymannia telekomunikatsiinykh posluh, zatverdzheni postanovoiu № 295 vid 11 kvitnia 2012 r.: iz zminamy na 08.04.2013* [Rules for the provision and receipt of telecommunications services, approved by Resolution No. 295 of April 11, 2012, as amended on 08.04.2013]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/295-2012-%D0%BF#Text (in Ukrainian)
5. Luhina, N. A., & Kybysh, I. V. (2022). *Zapobihannia kryminalnym pravoporushenniam, pov'iazanym iz vykorystanniam kryptovaliuty* [Prevention of criminal offenses related to the use of cryptocurrency]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence*, (4), 287–292. https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.52 (in Ukrainian)
6. Nykyforchuk, D. Y. (2010). Do pytannia vykorystannia rezultativ operatyvno-rozshukovoi diialnosti u kryminalnomu sudochynstvi [On the use of operational-search activity results in criminal proceedings]. *Borotba z orhanizovanoiu zlochynnistiu i koruptsiieiu (teoriia i praktyka)*, (22), 61–66. http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2010_22_7 (in Ukrainian)
7. Sambor, M. A. (2013). *Nehlasni slidchi (rozshukovi) dii, poviazani iz zniattiam informatsii z transportnykh telekomunikatsiinykh merezh ta vstanovlenniam mistseznakhodzhennia radioelektronnoho zasobu* [Covert investigative (search) actions related to the interception of data from telecommunications networks and

tracking the location of a radio-electronic device]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia: Yurydychni nauky*, (1), 74–81. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdujn_2013_1_13 (in Ukrainian)

8. Samoilenko, O. A. (2020). *Osnovy metodyky rozsliduvannia zlochyniv, vchynenykh u kiberprostrori* [Fundamentals of methodology for investigating crimes committed in cyberspace] (A. F. Volobuiev, Ed.). Odesa: TES. https://doi.org/10.32837/11300.13264 (in Ukrainian)
9. Savchuk, N. V. (2009). *Kiberzlochynnist: zmist ta metody borotby* [Cybercrime: content and methods of combating]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, (19), 338–342. http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2009_19/zb19_48.pdf (in Ukrainian)
10. Tahiiev, S. R. (2013). *Tymchasovyi dostup do informatsii, yaka znakhodytsia v operatoriv ta provideriv telekomunikatsii, u kryminalnomu provadzhenni* [Temporary access to information held by telecommunications operators and providers in criminal proceedings]. *Chasopys tsyvilnoho i kryminalnoho sudochynstva*, (4), 98–110. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2013_4_9 (in Ukrainian)